

IN HET KORT

Langdurig antipsychoticagebruik bij verstandelijk beperkte mensen

Philip van Eijndhoven (Philip.vanEijndhoven@radboudumc.nl)

 GERELATEERD ARTIKEL Ned Tijdschr Geneeskd. 2017;161:D2035

WAAROM DIT ONDERZOEK?

Bij mensen met een verstandelijke beperking dient het langdurig gebruik van antipsychotica met een off-label indicatie, zoals probleemgedrag, vermeden te worden vanwege het hoge risico op bijwerkingen, zoals extrapiramidale symptomen, en interacties met andere middelen. Ondanks dit groeiende besef worden antipsychotica bij deze patiënten vaak jarenlang off-label voorgeschreven.

ONDERZOEKSVRAAG

Welke factoren dragen bij aan de keuze om langdurig gebruikte antipsychotica met een off-label indicatie af te bouwen en welke redenen geven artsen aan om de off-label voorschriften van antipsychotica bij verstandelijk beperkte mensen toch door te zetten?

HOE WERD DIT ONDERZOEKT?

Voor dit onderzoek werden gegevens gebruikt van een onderzoek naar de afbouw van langdurig gebruikte antipsychotica bij verstandelijk beperkten. In 6 residentiële instellingen in Nederland werd nagegaan hoeveel mensen langer dan een jaar antipsychotica gebruikten en voor welke indicatie deze werden gebruikt. Als het ging om een off-label indicatie werd de voorschrijvende arts gevraagd of deze persoon in aanmerking kwam voor afbouw, en zo niet werd gevraagd naar de redenen om hiervoor.

BELANGRIJKSTE RESULTATEN

Ongeveer 30% van de verstandelijke beperkte mensen kreeg antipsychotica voorgeschreven, waarvan 95% met een off-label indicatie. Bij 96% werd de medicatie al langer dan een jaar voorgeschreven, bij 54% zelfs langer dan 10 jaar. Artsen gaven in de helft van de gevallen aan dat de medicatie afgebouwd kon worden. Positieve voorspelers hiervoor waren probleemgedrag als indicatie en een

leefsituatie waarin zorg en ondersteuning gewaarborgd was. Opvallend in de resultaten is dat de bereidheid tot afbouw van artsen grote verschillen per instelling vertoonde, variërend van 22 tot 83%, terwijl dit verschil niet terug te leiden was tot verschillen in indicatie of ernst van de verstandelijke beperking. Mislukte eerder afbouwprognoses, zorgen over rusteloosheid en de aanwezigheid van een autisme-spectrumstoornis werden als redenen aangevoerd om af te zien van afbouw.

CONSEQUENTIES VOOR DE PRAKTIJK

Deze studie laat zien dat het off-label gebruik van antipsychotica bij verstandelijk beperkte mensen schrikbarend hoog is en dat de bereidheid bij artsen om antipsychotica af te bouwen te afhankelijk is van individuele overtuigingen en instellingscultuur. Het onderschrijft het belang van een richtlijn voor striktere indicatiecriteria voor het off-label voorschrijven van antipsychotica, en met name voor criteria voor evaluatie en beëindiging. Tegelijkertijd dient de effectiviteit van antipsychotica voor off-label indicaties in deze populatie beter onderzocht te worden.

 KIJK OOK OP WWW.NTVG.NL/D2253

Besproken artikel:

Kuijper GM, et al.

Physicians' reasons not to discontinue long-term used off-label antipsychotic drugs in people with intellectual disability. *J Intellect Disabil Res.*

2017;61:899-908.